



Primavera 2016

Benjamin R. Barber: “Les ciutats estan millor preparades que els estats per donar solucions als nous reptes globals”.¹

Benjamin R. Barber és autor de “[Si els alcaldes governessin el món](#)” (Arcàdia, 2015), i promotor del Parlament Mundial d'Alcaldes que s'inaugurarà el setembre del 2016 a La Haia. És investigador a The Graduate Center, The City University of New York, professor emèrit Walt Whitman a Rutgers University i fundador de l'Interdependence Movement.

Es poden identificar noves tendències globals en la forma en la que els governs locals estan dissenyant polítiques públiques? Quines són les causes i les conseqüències?

Sí, hi ha dos factors crítics. El primer d'ells és la creixent incapacitat de les institucions tradicionals estatals per assolir els seus objectius. Vivim en un món de creixent interdependència en el qual els estats tradicionals treballen dins de la seva jurisdicció ocupant-se, sobretot, de la seva economia i altres assumptes domèstics. Cal tenir present, però, que avui en dia tots els grans problemes als que hem de fer front tenen una dimensió



transnacional. Podem parlar, per exemple, del terrorisme, el canvi climàtic, la immigració, les pandèmies o els mercats globals. Tots ells són problemes globals. En aquest sentit, s'ha demostrat que l'Estat-nació no està prou ben dissenyat per tractar amb aquests nous reptes i, per contra, les ciutats estan demostrant ser més interactives i estar millor preparades per cooperar i proposar solucions a aquests problemes globals.

Així que el primer factor crític és la incapacitat dels estats per cooperar en un món interdependent. La seva jurisdicció fa que siguin bons en la resolució dels problemes estatals però no gaire resolutius quan es tracta de problemes de dimensió internacional.

L'altre punt important a tenir present és el creixent paper de les ciutats per afrontar aquests problemes globals. Resulta que aquests tenen un important enfocament urbà, una dimensió local que no implica tant als estats. Amb aquests dos factors obtenim una situació en què les ciutats estan, en molts aspectes, molt millor preparades i en una posició única per donar solucions als principals reptes dels propers anys. Les ciutats tenen una posició més pragmàtica,





de resolució de problemes, mentre que els estats i els seus líders polítics estan molt més condicionats i definits per la seva ideologia.

Quin paper estan jugant les ciutats i els governs locals en la lluita contra la crisi econòmica mundial?

Aquí està el dilema. A dia d'avui, les ciutats estan en una situació molt complicada, han de fer front a les conseqüències d'una crisi econòmica de caràcter global. Han de trobar solucions als problemes de desigualtat i pobresa entre d'altres, problemes econòmics que elles no han generat. La pregunta que les ciutats han de plantejar-se és la següent: com podem respondre a les conseqüències de la crisi quan no estem en condicions de controlar les seves causes? L'aspecte interessant d'aquest qüestionari és que les ciutats estan trobant moltes respostes.

Una segona característica que cal tenir en compte és que una gran part dels actors globals, com les corporacions i bancs, existeixen físicament a les ciutats. Els seus líders estan a les ciutats, hi viuen. Existeix, per tant, una major convergència d'interessos entre aquestes empreses i les ciutats que amb els estats. Hi ha un clar interès per veure les ciutats tenir èxit. Això explica, en part, l'existència de l'estreta col·laboració entre actors públics locals i privats, entre la indústria, els bancs, i el govern de la ciutat. Aquesta relació i cooperació és ben visible, i és molt més rellevant a l'administració local que al govern central.

En el seu llibre, "Si els alcaldes governessin el món", parla de la incapacitat dels estats-nació per exercir la seva sobirania sobre els reptes globals. En aquest sentit, poden les persones recuperar sobirania a través dels seus governs locals?

Una part de la resposta és: en comparació amb qui? Amb els governs estatals? En aquest cas, la resposta simple és, rotundament sí. En altres paraules: els governs locals són més participatius gràcies a la seva escala més petita, a què la gent està més a prop dels seus governants. El nivell de confiança dels governs locals és gairebé el doble que el nivell de confiança dels estats. Això no només passa als EUA, aquesta és una tendència global. Les ciutats són més favorables a la cooperació i els seus líders polítics tenen una millor relació amb els ciutadans. Això s'evidencia, entre d'altres coses, pel nombre d'institucions i xarxes locals existents i en el compromís que tenen els ciutadans amb la ciutat. Els pressupostos participatius, cada cop més presents, en són un bon exemple. Hi ha, per tant, evidència empírica que demostra que els governs locals estan millor connectats amb els ciutadans.

En definitiva, la meua resposta és sí, si ho comparem amb l'estat central i els governs regionals, els municipis tenen millors condicions per involucrar els ciutadans en la vida pública, per fomentar la seva participació i per obtenir la seva confiança.

Ens agradaria saber la seva opinió sobre la importància de les bones pràctiques, sobre com els governs locals han de compartir les seves experiències i polítiques públiques innovadores amb la finalitat de fer-les transferibles a d'altres ciutats.

En primer lloc, cal remarcar que totes les ciutats són iguals, totes han de fer front a problemes de les mateixes característiques. Això és particularment positiu per a l'intercanvi de bones pràctiques. I en segon lloc, totes les ciutats són diferents entre si, tenen una cultura única, una





indústria pròpia i circumstàncies que les fan especials. Partim, per tant, de la base que totes les ciutats són iguals i diferents.

Dit això, quan es tracta de compartir bones pràctiques, les institucions més importants per fer-ho són les xarxes urbanes. Ja comentaré més endavant la meua idea del Parlament Mundial d'Alcaldes, però deixeu-me començar dient que durant els darrers cent anys s'han creat múltiples xarxes urbanes entre ciutats de diferents parts del món. Hi ha moltíssims exemples, com la CGLU, una organització de governs locals amb més de 1.000 membres, les Ciutats germanes, Citynet o City Protocol. Hi ha dotzenes de xarxes d'intercanvi de bones pràctiques que miren d'ajuntar alcaldes i gestors de diferents ciutats del món, xarxes urbanes de treball, tant en l'escala regional i global, que permeten que les ciutats puguin intercanviar informació.

El que falta, però, i d'aquí parteix la feina que estic realitzant, és el que anomeno la pedra angular de les xarxes globals. El problema és que no hi ha ni una sola organització que vagi més enllà d'aquest intercanvi d'informació i experiències, que permeti governar plegats i desenvolupar un marc legislatiu i polítiques públiques comunes. La convocatòria d'un Parlament Mundial d'Alcaldes no és un intent de crear alguna cosa on no hi ha res. És un intent de construir sobre els èxits extraordinaris de la cooperació global entre ciutats. El seu objectiu és dotar de governabilitat als governs locals, de capacitat per crear legislació i posar en marxa polítiques. La idea, per tant, és que aquestes xarxes no només es centrin en compartir bones pràctiques sinó que les promulguin. El Parlament Mundial d'Alcaldes és una eina que vol anar en aquesta direcció. Crec que és un gran pas endavant en la potenciació de les ciutats i els seus ciutadans per actuar on les nacions s'han mostrat deficientes.

Sens dubte, el Parlament Mundial d'Alcaldes serà un gran pas endavant cap a la innovació en polítiques locals. Tanmateix alguns acadèmics argumenten que la crisi econòmica i altres factors ens han empès cap a una recentralització i un major control dels estats sobre els governs locals i regionals. Com veu aquesta tendència i com creu que podria afectar els governs locals i la seva capacitat de fer canviar les coses?

Bé, aquí hi ha dues qüestions, una és empírica i l'altra és normativa. Empíricament jo crec que estan equivocats. Cada evidència que he vist mostra una devolució i descentralització. A Anglaterra, per exemple, que és un dels estats més centralitzats del món, hi veiem un govern conservador duent a terme programes de devolució a les ciutats. Un altre Estat altament centralitzat, França, està també cedint poder a les ciutats i a les municipalitats. Al mateix temps podem veure com París està intentant unir totes les àrees en un "Grand Paris" metropolità, que seria molt més poderós.

Però la segona cosa que els diria és que normativament, independentment de quines són les tendències, té molt més sentit empoderar les ciutats: les ciutats són on viu la major part de la població, on es crea el 80% de la riquesa i on tenim un grup de líders polítics pragmàtics que saben solucionar problemes. Hi ha un article recent al *New York Times* que diu que als EUA les ciutats són cada cop més on es resolen els problemes i es duen a terme polítiques progressistes que no es poden impulsar-se a nivell nacional, en un país, com són els Estats Units, paralitzat pel Congrés i la polarització entre els partits polítics. Així que si mirem temes com el *fracking*, el





salari mínim, el matrimoni entre persones del mateix sexe, el control d'armes... als Estats Units totes aquestes qüestions estan sent abordades a nivell municipal.

Les ciutats estan cada cop més assumint la responsabilitat de tirar endavant polítiques progressistes, responen pragmàticament a problemes reals, i ho estan fent de forma exitosa. Ho estem veient en el cas dels refugiats a Nova York, on el govern local expedeix “visats urbans” pels immigrants que viuen a la ciutat de forma il·legal, ja que és preferible tenir-los registrats, amb dret a fer servir la sanitat pública i d'enviar els seus fills a l'escola. El fet que les ciutats passin a l'acció de forma exitosa davant la inacció dels governs nacionals suggereix com de poderosa i útil és per a les ciutats la idea de comprometre's amb aquestes activitats.

Tornant a la vostra pregunta, aquests polítics que diuen que “es tracta de recentralització”, jo els diria que la seva idea és poc realista, que no reconeix la incapacitat de la sobirania moderna.

Parlant més concretament del nostre país, a Catalunya el 87% dels municipis tenen menys de 10.000 habitants. Poden els municipis mitjans i petits innovar i proveir solucions a aquests reptes globals? O dit d'una altra manera, quin rol haurien de jugar aquests municipis en un món global de ciutats?

Aquesta és una molt bona pregunta. Com he dit abans, la situació és diferent a cada lloc del món. Als EUA, França i Alemanya hi ha moltes ciutats mitjanes, a Xina hi ha un centenar de ciutats de més d'un milió d'habitants. Mentre que en alguns llocs hi ha una distribució equilibrada de ciutats mitjanes i grans, en altres llocs teniu la dominació d'una ciutat central, com Barcelona i potser València, sobre un grup de ciutats petites i pobles. Una de les grans preguntes és: Quin és el rol de les ciutats que estan entre 50.000 i 250.000 habitants? Nosaltres creiem que aquest grup de ciutats poden jugar a la mateixa lliga que les grans ciutats, i al Parlament Mundial d'Alcaldes hi seran representades en aliances o coalicions de 5 o més ciutats. D'aquesta manera si tenim 5 ciutats de 50.000 habitants, aquestes poden formar una coalició i ser representades al nivell d'una ciutat de 250.000 habitants. Una manera de fer-ho és a través del federalisme urbà, a través del qual petites ciutats poden treballar conjuntament per representar-se davant de les grans ciutats.

Hi ha un gran interès en el projecte del Parlament Mundial d'Alcaldes, ens pot explicar quines seran les properes passes?

Tenim un acord formal amb la ciutat de L'Haia (Holanda), que com ja sabeu és la seu del Tribunal Internacional de les Nacions Unides, per dur-hi a terme la sessió inaugural entre els dies 12 i 13 de Setembre del 2016, comptant amb més de 150 ciutats representades.

També estem parlant sobre la fundació i desenvolupament d'un secretariat, dedicat a la recerca i a la preparació de l'agenda del Parlament Mundial. Al mateix temps estem treballant en una plataforma virtual que permetrà als alcaldes trobar-se diverses vegades al llarg de l'any des dels seus respectius despatxos, sense haver de desplaçar-se físicament. Aquesta plataforma permetrà que, entre trobades regulars, centenars d'alcaldes puguin també trobar-se virtualment, discutir idees i desenvolupar noves polítiques. D'aquesta manera serem una organització amb una estructura física i virtual.





Finalment, deixeu-me fer una consideració sobre Barcelona. Barcelona és una de les grans ciutats interactives que formen part de la xarxa urbana del món global emergent. És per això que nosaltres desitgem que s'impliqui activament en el Parlament Mundial d'Alcaldes.

Entrevista realitzada pel col·lectiu Fàbric.

